

Oğuz ÖZBEK¹
Esra ŞANLI

KARATE BRANŞINDAKİ ÜNİVERSİTE ELİT SPORCULARININ BU BRANŞA YÖNELME NEDENLERİ VE BEKLENTİLERİ

Özet

Bu araştırmanın amacı, karate branşındaki üniversite elit sporcularının bu branşa yönelme, beklenti ve uğraşma nedenlerine ilişkin görüşlerini belirlemektir. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evreni, karate sporu yapan üniversite elit sporcularından oluşmaktadır. Ölçme Aracı 97 öğrenciye uygulanmıştır. Araştırmada elde edilen veriler Mann Whitney U testi ve Kruskal Wallis analizi ile test edilmiştir.

Karate branşındaki üniversite elit sporcuları, bu branşa yönelmelerinde ailelerinin daha etkili olduğunu belirtmiştir. Ailelerin spor kültürünün olması, sporun yararları konusunda bilgi sahibi olması, aile bireylerini spor yapması konusunda desteklemesi bireyi yönlendirmede çok etkilidir. Üniversite elit sporcuları, karate branşına yönelmelerinde beden eğitimi öğretmeni ve yazılı basının etkisinin yok denecek kadar az olduğunu belirtmiştir. Sporcular, karate branşı ile uğraşma nedenleri arasında, başarı kazanmaktan haz almayı önemli neden olarak belirtirken, kolayca bir arkadaş grubuna katılmayı önemsiz neden olarak belirtmiştir. Milli karateci olan sporcuların, başarı kazanmaktan haz alma, maddi kazanç sağlama ve ülke düzeyinde tanınmış olma beklentisinin, milli olmayan sporculara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Karate branşı ile uğraşılan süre arttıkça sporcunun, maddi kazanç sağlama, çevresinde tanınmış olma, antrenör olma, hakem olma ve ülke düzeyinde tanınmış olma, başarı kazanmaktan haz alma ve milli sporcu olma isteğinin arttığı saptanmıştır.

Anahtar kelimeler: Karate branşına yönelme, elit sporcu,

Abstract

CAUSES OF PROPENSITY FOR ELITE ATHLETES IN UNIVERSITIES TO TAKE UP KARATE AND THEIR EXPECTATIONS

This study aims to find out the causes of propensity for elite athletes in universities in Turkey to take up karate branch, their expectations and reasons of involvement. A survey method was used in the study. The population for the study was made of elite students in universities engaged in karate. The measurement instrument was administered to 97 students. Data obtained from the survey was tested by Mann-Whitney U test and Kruskal-Wallis test.

Elite athletes in karate branch in universities indicated that their families had more influence on their decision to take up this branch. Elite athletes in universities indicated that teachers of physical education and the press media have had almost no influence on their decision. Athletes considered the enjoyment of success as an important reason for engaging in karate, while joining a group of friends easily was considered unimportant. It was found that athletes in the national karate team had higher expectation than those not in the national team for enjoyment of success, obtaining material gains and being famed nationwide. It was further found out that as the length of time of involvement in karate increased, the desire increased for obtaining material gains, becoming famed, becoming a trainer, a referee, being famed nationwide, enjoying success and getting in the national team.

Key Words: take up karate branch, elite athletes.

¹ Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi
ve Spor Yüksekokulu

GİRİŞ

Spor, insanın ruh ve beden sağlığını koruyan, toplumun daha verimli ve mutlu olmasını sağlayan bir etkinliktir. Bireyin, ruhsal sosyal ve bedensel gelişiminde önemli rol oynayan bir eğitim faaliyetidir. Spor, bir yandan insanın keşfedilmemiş özelliklerini ve yaratıcı yönlerini harekete geçiren, iradesini güçlendiren, diğer yandan sosyal ve ekonomik kalkınmaya dolaylı olarak katkı sağlayan bir olgudur (5). Uluslararası spor faaliyetleri ile ülkelerin tanıtımı yanında, toplumların birbiri ile yakınlaşması sağlanır. Spor, ruh ve beden sağlığını koruma ve tanıtım faaliyeti olmanın yanında meslek alanı olmuştur. Spor faaliyetleri, sporcu, antrenör, hakem, beslenme uzmanı, spor hekimi, masör gibi meslek insanlarının çalıştığı büyük bir sektör haline gelmiştir. Sporcu açısından baktığımızda, profesyonel olarak spor yapanlar için spor bir meslektir. Meslek seçiminde aile, örnek bir kişi, kişisel doyum ve tatmin düzeyi, mesleğe başlamadan önceki deneyim ve altyapı, para ve diğer kazançlar etkili olmaktadır (11).

Sportif olayları teşvik eden sosyal ve ekonomik faktörler, dolaylı olarak bireysel yönelimleri de etkilemektedir. Gelir seviyesinin yüksekliği, ülke ekonomisinin genel düzeyi ve sanayileşme durumu, boş zaman faaliyetlerine imkân verecek ortamın varlığı, makineleşmenin insan hayatına girmesi, bireylerin sosyalleşme durumu, nüfusun genç olması, spor ve kültür için ayrılan ekonomik kaynakların yüksekliği nüfusun sosyal gelişmişlik durumu, spor alt yapısının yeterli olması gibi etkenler toplumun spora bakışını belirlemekte, bu bakış açısı bireysel tercihleri etkilemektedir (7). Bireyi spora katılmaya yönelten etkenler kişinin yetenekleri ve kişilik özellikleri, kardeş, akran, ebeveyn ve öğretmen gibi önemli kişiler ve başarmak isteğidir (18,10).

Kültürlerarası yapılan araştırma sonuçlarına göre, spor yapan lise öğrencilerinin derslerinde daha başarılı olma eğiliminde oldukları, akranları arasında daha tanınmış oldukları, daha az okul

devamsızlığı yaptıkları, daha az suç işleme eğiliminde oldukları ve yüksek özsaygıya sahip oldukları saptanmıştır (17). Sporun öğrenciler üzerinde olumlu etkilerinin görülmesi diğer öğrencileri, anne ve babaları çocuklarının spor yapmaları konusunda daha istekli hale getirmiştir.

Fejgin'in (1988) (8) araştırmasına göre, lise öğrencilerinin spora katılmasının, disiplin problemlerinin azalmasında, eğitim amaçlarına yönelmede, kendine güven duymada ve kendini kontrol etmede olumlu etkisi saptanmıştır. Elit spor yapan lise öğrencilerinin akademik başarılarının arttığı, eğitimin genel amaçlarına yaklaştığı görülmüştür. Sporcu öğrenciler üzerinde yapılan çalışmada spor yapmanın akademik başarıyı artırdığı, eğitim ve mesleki isteklilik, özbenlik, popülerlik gibi olumlu etkiler sağladığı saptanmıştır(8). Şimşek ve Gökdemir'in (2006) (16) araştırmasına göre, ortaöğretimde atletizm sporu yapan öğrencilerin bu branşa yönelme nedenleri arasında beden eğitimi öğretmeni ve yakın çevredeki ilgili spor branşı antrenörünün etkisi ilk sırada gelmektedir (16). Çocukluk çağındaki spor, fitness ve beden eğitimi derslerine katılma yaşantıları ileri yaşlarda spora bakış açısını derinden etkiler. Bu yaşantılar, özellikle sporla ilgili bir meslek edinme arayışında olan kişilerin kararlarında kendini gösterir (15). Dolayısıyla okul ve ailenin erken yaşlarda çocuğa kazandıracığı spor yaşantıları, onun spora yönelmesinde etkili olacaktır.

Bireyin sosyal çevresini öğrenmesi, sosyal çevreden etkilenmesi, sosyal çevrede nasıl yaşayacağına karar vermesi sosyal çevreye uyum başka bir deyişle sosyalleşmedir. Bir sporcunun sosyalleşme sürecinde temel etkenler ebeveynler, kardeşler, öğretmenler, antrenörler, akranlar rol oynarken kurumsal düzeyde ise aile, okul ve medya etkili olur (18). Kılıçgil'in (1998) (10) çalışmasında bireyin spora yönelmesinde ilk sırada ailenin yönlendirmesi, ikinci sırada okul ortamının yönlendirmesi, üçüncü sırada arkadaş grubunun yönlendirmesi, dördüncü sırada işyeri ortamını yönlendirmesi ve beşinci sırada kitle iletişim

araçlarının yöneltmesi yer almıştır (10). Bireysel ve takım sporları olmak üzere çeşitli branşlarda eğitim faaliyetleri düzenlenmektedir. Özdiñ'in (2005) (12) araştırmasına göre, kadınlar koşu, yürüyüş, yüzme gibi bireysel sporları tercih ederken, erkekler futbol ve basketbol gibi grup sporlarını tercih etmektedirler. Erkekler sosyal çevre edinmek amacıyla sportif aktivitelere katılırken, kadınlar sağlıklı olmak ve formda kalmak amacıyla spor yapmaktadırlar (12).

Karate sporu, faaliyet düzenlenen branşlardan birisidir. Bu çalışmada karate branşı ile uğraşan bireyler açısından spora yönelme ve katılma nedenleri incelenmiştir. Karate branşı, silah olarak çıplak ellerin ve ayakların kullanıldığı bir mücadele sporudur. Karate henüz olimpiik bir branş değildir. Türkiye'de karate ilk defa 1960'ların ortalarında tanıtılmaya başlanmıştır. Karate Federasyonu'nun 2008 yılı verilerine göre; karate branşında, 65927 sporcu, 1005 antrenör ve 1730 hakem bulunmaktadır. Ayrıca faal il sayısı 78, kulüp sayısı 720'dir (2). Üniversite sporlarında amaç, üniversite öğrencilerine her düzeyde sporu çok yönlü olarak tanıtmak, sevdirmek, spor yapmaya yönlendirmektir. Üniversitelerde her yıl, diğer branşlarda olduğu gibi üniversitelerarası karate şampiyonası düzenlenmektedir.

Bu araştırmanın amacı; karate branşındaki üniversite elit sporcularının bu branşa yönelme, beklenti ve uğraşma nedenlerine ilişkin görüşlerini belirlemektir. Buna göre, karate branşıyla uğraşan sporcuların, karate branşına yönelme nedenleri, karate branşıyla uğraşma nedenleri ve karate branşından beklentilerine ilişkin görüşlerinin cinsiyet, millilik ve spor yaşına göre, farklı olup olmadığı sorularına yanıt aranmıştır.

MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evreni, karate sporu yapan üniversite elit sporcularından oluşmaktadır. 27-30 Nisan 2008 tarihlerinde

Türkiye Üniversitelerarası Karate Şampiyonası'na 100 öğrenci katılmıştır. Evrenin büyük olmaması nedeniyle örneklem alınmayarak doğrudan evrene ulaşılmıştır. Ölçme Aracı 97 öğrenciye uygulanmıştır.

Araştırmada ölçme aracı olarak anket kullanılmıştır. Anket soruları, Kılıçgil (1998) (10), Sunay ve Saracaloğlu (2003) (19) ve Alibaz, Gündüz ve Şentuna'nın (2006) (1) çalışmalarından yararlanarak hazırlanmıştır. Anket formu kişisel bilgiler ve üç alt boyutta yer alan, toplam 19 maddelik soru listesinden oluşmuştur. Ankette, Karate branşına yönelme nedenleri boyutunda 6 madde, karate branşı ile uğraşma nedenleri boyutunda 6 madde ve karate branşından beklentiler boyutunda ise 7 madde yer almıştır.

Ölçek, beşli likert tipinde hazırlanmıştır. Ölçeğin seçenekleri ve bunların puan ve sınırları, Hiç (1 puan; 1.00-1.79), Az (2 puan; 1.80-2.59), Orta (3 puan; 2.60-3.39), Çok (4 puan; 3.40-4.19), Tam (5 puan; 4.20-5.00) olarak belirlenmiştir. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışması bu araştırma kapsamında yapılmıştır. Ölçme aracının yapı geçerliği için faktör analizi yapılmıştır. Güvenirlik için alfa katsayısına bakılmıştır. Ölçeğin iç tutarlılığı için madde-toplam korelasyon değerlerine bakılmıştır. Madde toplam korelasyonu katsayısının en az .20 ya da .25 olması istenir (20). Ölçekte madde sayısı az olduğu için .20 alt sınır kabul edilmiştir. Bu durumda iki madde, değeri .20'nin altında kaldığı için ölçekten çıkarılmıştır (Tablo1).

Faktör analizi yapılmadan önce, verilerin faktör analizine uygun olup olmadığı için bakılan için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri .70 bulunmuştur. Veriler üzerinde faktör analizi yapılabilmesi için minimum KMO değeri .60 olmalıdır (14, 9). Bu durumda gözlenen .706'lık KMO değeri verilerin faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir. Diğer yandan 19 maddenin faktör analizi için Barlett testi sonucu [668,454 (p<0.001)] olarak bulunmuştur. KMO ve Barlett testi sonuçları bu veriler

üzerinde faktör analizi yapılabileceğini ortaya koymuştur. Herhangi bir maddenin ölçekte yer almasına karar verilirken faktör yük değerinin .30 ve daha yukarı olması ölçüt alınmıştır (4, 13).

Buna göre, karate branşı ile uğraşma nedenleri boyutundan bir madde ve karate branşından beklentiler boyutundan bir madde olmak üzere iki madde ölçekten atılmıştır. Ölçekte geriye kalan 17 maddenin yük değeri ise, .82 ile .36 arasında

değişmektedir (Tablo 1). Faktör analizi her boyut için ayrı ayrı yapılmıştır. Açıklanan toplam varyans birinci boyut için % 35.5, ikinci boyut için % 44.03, üçüncü boyut için % 40.8 bulunmuştur. Ölçeğin güvenilirliği için hesaplanan Alpha iç tutarlılık katsayısı, ölçeğin geneli için .82, her bir boyut için sırasıyla .63, .70 ve .79 olarak bulunmuştur. Bu durumda ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğu kabul edilmiştir.

Tablo 1. Veri Toplama Aracının Faktör Analizi, Madde Analizi Değerleri

Maddeler	Faktör yükü	Madde-toplam korelasyon katsayısı (r)
Karate Branşına Yönelme Nedenleri		
Ailemin etkisi	.48	.27
Arkadaş grubunun etkisi	.69	.42
Beden eğitimi öğretmenimin etkisi	.72	.48
Yazılı basınının etkisi	.53	.33
Televizyon programlarının etkisi	.37	.21
Yakın çevremdeki bir antrenörün etkisi	.72	.49
Açıklanan toplam varyans=%36.5	Alpha=.63	
Karate Branşı İle Uğraşma Nedenleri		
Stresle başa çıkabilmek	.69	.49
Boş zamanları değerlendirmek	.78	.59
İyi bir fiziki görünüme sahip olmak	.77	.57
Kolayca bir arkadaş grubuna katılmak	.77	.50
Başarı kazanmaktan haz almak	.36	.23
Açıklanan toplam varyans=%44.03	Alpha=.70	
Karate Branşından Beklentiler		
Maddi kazanç sağlamak	.69	.51
Çevremde tanınmış olmak	.82	.67
Antrenör olmak	.75	.63
Hakem olmak	.43	.30
Ülke düzeyinde tanınmış olmak	.82	.67
Milli sporcu olmak	.66	.51
Açıklanan toplam varyans=%40.8	Alpha=.79	
Ölçeğin bütünü için Alpha=.82		

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin, Kolmogorov-Simirnov testi ile normal dağılım gösterip göstermediğine bakılmıştır. Veriler normal dağılım göstermediği için parametrik olmayan testlerle analiz edilmiştir. Cinsiyet ve milli sporcu olma durumuna göre veriler Mann Whitney U testi ile, spor yaşına göre görüşlerine ilişkin veriler Kruskal Wallis

analizi ile test edilmiştir. Kruskal Wallis analizi sonucunda manidar bulunan farklılığın kaynağını belirlemek için Mann Whitney U testi uygulanmıştır.

BULGULAR

Kişisel Bilgiler

Ankete cevap veren öğrencilerin, kişisel bilgileri Tablo 2'de verilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin

cinsiyetlere göre dağılımı incelendiğinde, toplam 97 öğrencinin 34'ünün kız (%35.1), 63'ünün erkek (%64.9) olduğu görülmektedir. Öğrencilerin mili sporcu olma durumları incelendiğinde 55'inin (%56.7) milli sporcu, 42'sinin (% 43.3)

milli sporcu olmadığı görülmüştür. Spor yaşları incelendiğinde, 16'sının (%16.5) 0-3 yıl, 14'ünün (%14.4) 4-6 yıl, 19'unun (%19.6) 7-9 yıl ve 48'inin (%49.5) 10 yıl ve üzeri spor yaptığı saptanmıştır.

Tablo 2. Karate Branşındaki Üniversite Elit Sporcularının Kişisel Bilgileri

Kişisel Bilgiler	Alt Kategoriler	F	%
Cinsiyet	Kız	34	35.1
	Erkek	63	64.9
	Toplam	97	100
Milli Sporcu	Milli	55	56.7
	Milli değil	42	43.3
	Toplam	97	100
Spor Yaşı	0-3 yıl	16	16.5
	4-6 yıl	14	14.4
	7-9 yıl	19	19.6
	10 yıl ve üzeri	48	49.5
	Toplam	97	100

Tablo 3'te maddelere ilişkin ortalama, standart sapma ve önem sırası yer almıştır. Tablo 3'e göre, karate branşındaki üniversite elit sporcuları, karate branşına yönelme nedenleri arasında "ailesinin etkisini", (\bar{x} =3.23) diğer nedenler arasında göreceli olarak, en önemli neden olduğunu belirtirken, "yazılı basının etkisini" (\bar{x} = 2.00) en önemsiz neden olarak belirtmiştir. Sporcular, karate branşı ile uğraşma nedenleri arasında "başarı

kazanmaktan haz almayı" (\bar{x} =4.25) en önemli neden olarak belirtirken, "kolayca bir arkadaş grubuna katılmayı" (\bar{x} =2.54) en önemsiz neden olarak belirtmiştir. Sporcular karate branşından beklentileri arasında "milli sporcu olmayı" en önemli beklenti olarak belirtirken (\bar{x} =4.35), "hakem olmayı" (\bar{x} = 2.43) en önemsiz beklenti olarak belirtmiştir.

Tablo 3. Karate Branşındaki Üniversite Elit Sporcularının Görüşlerinin Ortalama ve Önem Sırası

Maddeler	X	s	Önem sırası
Karate Branşına Yönelme Nedenleri			
Ailemin etkisi	3,23	1,45	1
Arkadaş grubumun etkisi	2,79	1,45	2
Beden eğitimi öğretmenimin etkisi	1,84	1,27	5
Yazılı basının etkisi	1,73	1,56	6
Televizyon programlarının etkisi	2,00	1,81	4
Yakın çevremdeki bir antrenörün etkisi	2,77	1,56	3
Karate Branşı İle Uğraşma Nedenleri			
Stresle başa çıkabilmek	3,00	1,32	4
Boş zamanları değerlendirmek	3,14	1,33	3
İyi bir fiziki görünüme sahip olmak	3,19	1,36	2
Kolayca bir arkadaş grubuna katılmak	2,54	1,48	5
Başarı kazanmaktan haz almak	4,25	1,10	1
Karate Branşından Beklentiler			
Maddi kazanç sağlamak	2,72	1,42	5
Çevremde tanınmış olmak	2,91	1,55	4
Antrenör olmak	3,14	1,42	3
Hakem olmak	2,43	1,44	6
Ülke düzeyinde tanınmış olmak	3,30	1,48	2
Milli sporcu olmak	4,35	1,18	1

Cinsiyet Değişkenine Göre Bulgular

Tablo 4'te karate branşındaki üniversite elit sporcuların, cinsiyetlerine göre görüşlerine ilişkin betimsel istatistikler verilmiştir.

Karate branşına yönelme nedenleri: Erkek ve bayan sporcuların karate branşına yönelme nedenlerine ilişkin görüşleri üzerinde yapılan Mann-Whitney U testi sonucunda, anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Karate branşı ile uğraşma nedenleri: Erkek ve bayan sporcuların karate branşı ile uğraşma nedenlerine ilişkin görüşleri üzerinde yapılan Mann-Whitney U testi sonucunda, üç maddede anlamlı bir fark saptanmıştır. Erkek ve bayan sporcuların "iyi bir fiziki görünüme sahip olmak" maddesine ilişkin görüşleri üzerinde yapılan Mann-Whitney U testi sonucunda, anlamlı bir fark saptanmıştır (U=760.5, p<.05). Sıra ortalamaları dikkate alındığında, üniversiteli erkek karate sporcularının iyi bir fiziki görünüme sahip olma isteği bayan sporculara göre daha yüksek bulunmuştur.

Erkek ve bayan sporcuların "kolayca bir arkadaş grubuna katılmak" maddesine ilişkin görüşleri üzerinde yapılan Mann-Whitney U testi sonucunda, anlamlı bir fark saptanmıştır (U=790, p<.05). Sıra ortalamaları dikkate alındığında, üniversiteli erkek karate sporcularının kolayca bir arkadaş grubuna katılma isteği bayan sporculara göre daha yüksek bulunmuştur.

Erkek ve bayan sporcuların, "başarı kazanmaktan haz almak" maddesine ilişkin görüşleri üzerinde yapılan Mann-Whitney U testi sonucunda, anlamlı bir fark saptanmıştır (U=806.5, p<.05). Sıra ortalamaları dikkate alındığında, üniversiteli bayan karate sporcuların başarı kazanmaktan haz alma isteği erkek sporculara göre daha yüksek bulunmuştur.

Karate branşından beklentiler: Erkek ve bayan sporcuların karate branşından beklentilerine ilişkin görüşleri üzerinde yapılan Mann-Whitney U testi

sonucunda, bir maddede anlamlı bir fark saptanmıştır. Erkek ve bayan sporcuların, "maddi kazanç sağlamak" maddesine ilişkin görüşleri üzerinde yapılan Mann-Whitney U testi sonucunda, anlamlı bir fark saptanmıştır (U=810.5, p<.05). Sıra ortalamaları dikkate alındığında, üniversiteli bayan karate sporcularının maddi kazanç sağlama beklentisi, erkek sporculara göre daha yüksek bulunmuştur

Milli Sporcu Olma Değişkenine Göre Bulgular

Tablo 5'de karate branşındaki üniversite elit sporcuların, milli sporcu olmalarına göre görüşlerine ilişkin betimsel istatistikler verilmiştir.

Karate branşına yönelme nedenleri: Sporcuların milli sporcu olmalarına göre karate branşına yönelme nedenlerine ilişkin görüşleri üzerinde yapılan Mann-Whitney U testi sonucunda, bir maddede anlamlı bir fark saptanmıştır. Karate branşındaki üniversite elit sporcuların, milli sporcu olmalarına göre 'ailemin etkisi' maddesine ilişkin görüşleri üzerinde yapılan Mann-Whitney U testi sonucunda anlamlı bir fark saptanmıştır (U=543.0, p<.05). Sıra ortalamaları dikkate alındığında, milli sporcuların bu branşa yönelmelerinde ailelerinin etkisinin, milli olmayan sporculara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Karate branşı ile uğraşma nedenleri: Sporcuların milli sporcu olmalarına göre karate branşı ile uğraşma nedenlerine ilişkin görüşleri üzerinde yapılan Mann-Whitney U testi sonucunda, bir maddede anlamlı bir fark saptanmıştır. Karate branşındaki üniversite elit sporcuların, milli sporcu olmalarına göre 'başarı kazanmaktan haz almak' maddesine ilişkin görüşleri üzerinde yapılan Mann-Whitney U testi sonucunda anlamlı bir fark saptanmıştır (U=656.0, p<.05). Sıra ortalamaları dikkate alındığında, milli sporcuların, başarı kazanmaktan haz alma beklentisinin, milli olmayan sporculara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 4. Karate Branşındaki Üniversite Elit Sporcularının Cinsiyet Değişkenine Göre Maddelere İlişkin Mann-Whitney U testi Sonuçları

Maddeler	Cinsiyet	Sıra Ort.	Sıra Toplamı	U	P
Yönelme Nedenleri					
Ailemin etkisi	K	55.66	1892.5	844.5	.080
	E	45.40	2860.5		
Arkadaş grubumun etkisi	K	51.82	1762.0	975.0	.458
	E	47.48	2991.0		
Beden eğitimi öğretmenimin etkisi	K	52.16	1773.5	963.5	.351
	E	47.29	2979.5		
Yazılı basının etkisi	K	51.04	1735.5	1001.5	.532
	E	47.90	3017.5		
Televizyon programlarının etkisi	K	43.78	1488.5	893.5	.152
	E	51.82	3264.5		
Yakın çevremdeki bir antrenörün etkisi	K	51.03	1735.0	1002.0	.590
	E	47.90	3018.0		
Uğraşma nedenleri					
Stresle başa çıkabilmek	K	45.32	1541.0	946.0	.334
	E	50.98	3212.0		
Boş zamanları değerlendirmek	K	42.37	1440.5	845.5	.081
	E	52.58	3312.5		
İyi bir fiziki görünüme sahip olmak	K	39.87	1355.5	760.5	.016*
	E	53.93	3397.5		
Kolayca bir arkadaş grubuna katılmak	K	40.74	1385.0	790.0	.028*
	E	53.46	3368.0		
Başarı kazanmaktan haz almak	K	56.78	1930.5	806.5	.022*
	E	44.80	2822.5		
Beklentiler					
Maddi kazanç sağlamak	K	56.68	1927.0	810.0	.042*
	E	44.86	2826.0		
Çevremde tanınmış olmak	K	50.19	1706.5	1030.5	.754
	E	48.36	3046.5		
Antrenör olmak	K	53.72	1826.5	910.5	.214
	E	46.45	2926.5		
Hakem olmak	K	52.18	1774.0	963.0	.395
	E	47.29	2979.0		
Ülke düzeyinde tanınmış olmak	K	50.94	1732.0	1005.0	.608
	E	47.95	3021.0		
Milli sporcu olmak	K	54.25	1844.5	892.5	.095
	E	46.17	2908.5		

N1=34 N2=63 T=97 *P<.05

Karate branşından beklentiler: Sporcuların milli sporcu olmalarına göre karate branşından beklentilerine ilişkin görüşleri üzerinde yapılan Mann-Whitney U testi sonucunda, üç maddede anlamlı bir fark saptanmıştır. Karate branşındaki üniversite elit sporcuların, milli sporcu olmalarına göre 'maddi kazanç sağlamak' maddesine ilişkin görüşleri üzerinde yapılan Mann-Whitney U testi sonucunda anlamlı

bir fark saptanmıştır (U=577.5, p<.05). Sıra ortalamaları dikkate alındığında, milli sporcuların maddi kazanç sağlama beklentisinin, milli olmayan sporculara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Karate branşındaki üniversite elit sporcuların, milli sporcu olmalarına göre 'ülke düzeyinde tanınmış olmak' maddesine ilişkin görüşleri üzerinde yapılan Mann-Whitney U testi sonucunda anlamlı bir fark

saptanmıştır (U=735.5, p<.05). Sıra ortalamaları dikkate alındığında, milli sporcuların ülke düzeyinde tanınmış olma beklentisinin, milli olmayan sporculara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Karate branşındaki üniversite elit sporcuların, milli sporcu olmalarına göre 'ülke düzeyinde tanınmış olmak' maddesine

ilişkin görüşleri üzerinde yapılan Mann-Whitney U testi sonucunda anlamlı bir fark saptanmıştır (U=762.5, p<.05). Sıra ortalamaları dikkate alındığında, milli sporcuların bu branştan beklentileri arasında milli sporcu olma isteği, milli olmayan sporculara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 5. Karate Branşındaki Üniversite Elit Sporcularının Milli Sporcu Olma Değişkenine Göre Maddelere İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Maddeler	Milli Sporcu	Sıra Ort.	Sıra Toplamı	U	p
Yönelme nedenleri					
Ailemin etkisi	Milli	60.13	3307.0	543.0	.000*
	Değil	34.43	1446.0		
Arkadaş grubumun etkisi	Milli	48.80	2684.0	1144.0	.935
	Değil	49.26	2069.0		
Beden eğitimi öğretmenimin etkisi	Milli	52.85	2907.0	943.0	.076
	Değil	43.95	1846.0		
Yazılı basının etkisi	Milli	52.60	2893.0	957.0	.086
	Değil	44.29	1860.0		
Televizyon programlarının etkisi	Milli	50.75	2791.5	1058.5	.453
	Değil	46.70	1961.5		
Yakın çevremdeki bir antrenörün etkisi	Milli	51.00	2805.0	1045.0	.408
	Değil	46.38	1948.0		
Uğraşma Nedenleri					
Stresle başa çıkabilmek	Milli	46.92	2580.5	1040.5	.394
	Değil	51.73	2172.5		
Boş zamanları değerlendirmek	Milli	44.74	2460.5	920.5	.081
	Değil	54.58	2292.5		
İyi bir fiziki görünüme sahip olmak	Milli	47.99	2639.5	1099.5	.677
	Değil	50.32	2113.5		
Kolayca bir arkadaş grubuna katılmak	Milli	50.76	2792.0	1058.0	.465
	Değil	46.69	1961.0		
Başarı kazanmaktan haz almak	Milli	58.07	3194.0	656.0	.000*
	Değil	37.12	1559.0		
Beklentiler					
Maddi kazanç sağlamak	Milli	59.50	3272.5	577.5	.000*
	Değil	35.25	1480.5		
Çevremde tanınmış olmak	Milli	53.75	2956.0	894.0	.052
	Değil	42.79	1797.0		
Antrenör olmak	Milli	52.00	2860.0	990.0	.219
	Değil	45.07	1893.0		
Hakem olmak	Milli	49.25	2709.0	1141.0	.915
	Değil	48.67	2044.0		
Ülke düzeyinde tanınmış olmak	Milli	56.63	3114.5	735.5	.002*
	Değil	39.01	1638.5		
Milli sporcu olmak	Milli	56.14	3087.5	762.5	.000*
	Değil	39.65	1665.5		
N1=55		N2=42	N _T =97	*P< .05	

Spor Yaşı Değişkenine Göre Bulgular

Tablo 6'da karate branşındaki üniversite elit sporcuların, sporcu yaşına

göre, görüşlerine ilişkin Kruskal Wallis analizi sonuçları verilmiştir.

Karate branşına yönelme nedenleri

Karate branşındaki üniversite elit sporcularının spor yaşlarına göre "ailemin etkisi" maddesine ilişkin görüşleri üzerinde yapılan Kruskall Wallis analizi sonucunda anlamlı bir fark saptanmıştır [$X^2(3)=36.0$, $p<.05$]. Farklılığı yaratan grubu bulmak için yapılan Mann-Whitney U testi sonucuna göre, 0-3 ve 4-6 yıl spor yaşına sahip olan sporcular, 7-9 yıl ve 10 yıl ve daha fazla spor yaşına sahip sporculardan farklı düşünülmektedir. 7 yıldan fazla spor yaşına sahip sporcular, 6 yıldan daha fazla spor yaşına sahip sporcular göre, karate branşına yönelmelerine ailelerinin etkisi yüksek bulunmuştur.

Karate branşındaki üniversite elit sporcularının spor yaşlarına göre "arkadaş grubumun etkisi" maddesine ilişkin görüşleri üzerinde yapılan Kruskall Wallis analizi sonucunda anlamlı bir fark saptanmıştır [$X^2(3)=8.17$, $p<.05$]. Farklılığı yaratan grubu bulmak için yapılan Mann-Whitney U testi sonucuna göre, 0-3 yıl spor yaşına sahip olan sporcular, ve 4-6 yıl, 7-9 yıl ve 10 yıl ve daha fazla spor yaşına sahip sporculardan farklı düşünülmektedir. 3 yıldan daha az karate sporu ile uğraşan sporcularda, 6 yıldan daha fazla karate sporu ile uğraşanlara göre sporcular göre, karate branşına yönelmelerine arkadaş grubunun etkisi düşük bulunmuştur.

Karate branşındaki üniversite elit sporcuların, spor yaşlarına göre 'yakın çevremdeki bir antrenörün etkisi' maddesine ilişkin görüşleri üzerinde yapılan Kruskall Wallis analizi sonucunda anlamlı bir fark saptanmıştır [$X^2(3)=9.66$, $p<.05$]. Farklılığı yaratan grubu bulmak için yapılan Mann-Whitney U testi sonucuna göre, 0-3 spor yaşına sahip olan sporcular, 4-6 yıl ve 10 yıl üzeri spor yaşına sahip sporculardan farklı düşünülmektedir. 0-3 sporcu yaşına sahip olan karate sporcuları, 4-6 ve 10 yıl üzeri spor yaşına sahip olan sporculara göre, karate branşına yönelmelerine yakın çevrelerindeki bir antrenörün etkisinin daha az olduğunu belirtmiştir.

Karate branşı ile uğraşma nedenleri

Karate branşındaki üniversite elit sporcuların, spor yaşlarına göre 'iyi bir fiziki görünüme sahip olmak' maddesine ilişkin görüşleri üzerinde yapılan Kruskall Wallis analizi sonucunda anlamlı bir fark saptanmıştır [$X^2(3)=11.0$, $p<.05$]. Farklılığı yaratan grubu bulmak için yapılan Mann-Whitney U testi sonucuna göre, 0-3 yıl, 7-9 yıl ve 10 yıl üzeri spor yaşına sahip sporcular, 4-6 yıl spor yaşına sahip sporculara göre, farklı düşünülmektedir. 3 yıldan az ve 7 yıldan fazla süreyle karate sporu ile uğraşanlar, 4-6 yıl süre ile karate sporu ile uğraşanlara göre, arasında iyi bir fiziki görünüme sahip olma isteğinin daha az olduğunu belirtmiştir.

Karate branşındaki üniversite elit sporcuların, spor yaşlarına göre 'başarı kazanmaktan haz almak' maddesine ilişkin görüşleri üzerinde yapılan Kruskall Wallis analizi sonucunda anlamlı bir fark saptanmıştır [$X^2(3)=18.4$, $p<.05$]. Farklılığı yaratan grubu bulmak için yapılan Mann-Whitney U testi sonucuna göre, 0-3 yıl spor yaşına sahip olan sporcular, ile 4-6 yıl, 7-9 yıl ve 10 yıl üzeri spor yaşına sahip sporculardan farklı düşünülmektedir. 4 yıldan fazla spor yaşına sahip olan sporcular, 3 yıldan az süreyle karate sporu ile uğraşan sporculara göre, başarı kazanmaktan haz alma isteğinin yüksek olduğunu belirtmiştir.

Karate branşından beklentiler

Karate branşındaki üniversite elit sporcuların, spor yaşlarına göre 'maddi kazanç sağlamak' maddesine ilişkin görüşleri üzerinde yapılan Kruskall Wallis analizi sonucunda anlamlı bir fark saptanmıştır [$X^2(3)=23.1$, $p<.05$]. Farklılığı yaratan grubu bulmak için yapılan Mann-Whitney U testi sonucuna göre, 0-3 yıl spor yaşına sahip olan sporcular, ile 4-6 yıl, 7-9 yıl ve 10 yıl üzeri spor yaşına sahip sporculardan farklı düşünülmektedir. 4 yıldan fazla spor yaşına sahip olan sporcular, 3 yıldan az süreyle karate sporu ile uğraşan sporculara göre maddi kazanç sağlama beklentisinin yüksek olduğunu belirtmiştir.

Karate branşındaki üniversite elit sporcuların, spor yaşlarına göre 'çevremde tanınmış olmak' maddesine ilişkin görüşleri üzerinde yapılan Kruskall Wallis analizi

sonucunda anlamlı bir fark saptanmıştır [$X^2(3)= 11.6, p<.05$]. Farklılığı yaratan grubu bulmak için yapılan Mann-Whitney U testi sonucuna göre, 0-3 yıl spor yaşına sahip olan sporcular, ile 4-6 yıl, 7-9 yıl ve 10 yıl üzeri spor yaşına sahip sporculardan farklı düşünülmektedir. 4 yıldan fazla spor yaşına sahip olan sporcular, 3 yıldan az süreyle karate sporu ile uğraşan sporculara göre, çevresinde tanınmış olma beklentisinin yüksek olduğunu belirtmiştir.

Karate branşındaki üniversite elit sporcuların, spor yaşlarına göre 'antrenör olmak' maddesine ilişkin görüşleri üzerinde yapılan Kruskall Wallis analizi sonucunda anlamlı bir fark saptanmıştır [$X^2(3)= 18.5, p<.05$]. Farklılığı yaratan grubu bulmak için yapılan Mann-Whitney U testi sonucuna göre, 0-3 yıl spor yaşına sahip olan sporcular, ile 4-6 yıl, 7-9 yıl ve 10 yıl üzeri spor yaşına sahip sporculardan farklı düşünülmektedir. 4 yıldan fazla spor yaşına sahip olan sporcular, 3 yıldan az süreyle karate sporu ile uğraşan sporculara göre, antrenör olma beklentisinin yüksek olduğunu belirtmiştir.

Karate branşındaki üniversite elit sporcuların, spor yaşlarına göre 'hakem olmak' maddesine ilişkin görüşleri üzerinde yapılan Kruskall Wallis analizi sonucunda anlamlı bir fark saptanmıştır [$X^2(3)= 21.5, p<.05$]. Farklılığı yaratan grubu bulmak için yapılan Mann-Whitney U testi sonucuna göre, 0-3 yıl spor yaşına sahip olan sporcular, ile 4-6 yıl, 7-9 yıl ve 10 yıl üzeri spor yaşına sahip sporculardan farklı

düşünmektedir. 4 yıldan fazla spor yaşına sahip olan sporcular, 3 yıldan az süreyle karate sporu ile uğraşan sporculara göre, hakem olma beklentisinin yüksek olduğunu belirtmiştir.

Karate branşındaki üniversite elit sporcuların, spor yaşlarına göre 'ülke düzeyinde tanınmış olmak' maddesine ilişkin görüşleri üzerinde yapılan Kruskall Wallis analizi sonucunda anlamlı bir fark saptanmıştır [$X^2(3)= 15.3, p<.05$]. Farklılığı yaratan grubu bulmak için yapılan Mann-Whitney U testi sonucuna göre, 0-3 yıl spor yaşına sahip olan sporcular, ile 4-6 yıl, 7-9 yıl ve 10 yıl üzeri spor yaşına sahip sporculardan farklı düşünülmektedir. 4 yıldan fazla spor yaşına sahip olan sporcular, 3 yıldan az süreyle karate sporu ile uğraşan sporculara göre, ülke düzeyinde tanınmış olma beklentisinin yüksek olduğunu belirtmiştir.

Karate branşındaki üniversite elit sporcuların, spor yaşlarına göre "milli sporcu olmak" maddesine ilişkin görüşleri üzerinde yapılan Kruskall Wallis analizi sonucunda anlamlı bir fark saptanmıştır [$X^2(3)= 22.2, p<.05$]. Farklılığı yaratan grubu bulmak için yapılan Mann-Whitney U testi sonucuna göre, 0-3 yıl spor yaşına sahip olan sporcular, ile 4-6 yıl, 7-9 yıl ve 10 yıl üzeri spor yaşına sahip sporculardan farklı düşünülmektedir. 4 yıldan fazla spor yaşına sahip olan sporcular, 3 yıldan az süreyle karate sporu ile uğraşan sporculara göre, milli sporcu olma isteğinin yüksek olduğunu belirtmiştir.

Tablo 6. Karate Branşındaki Üniversite Elit Sporcularının Spor Yaşına Göre Görüşlerine İlişkin Kruskal-Wallis Analizi Sonuçları

Maddeler	Sıra Ortalaması				X ²	P	**Fark
	0-3 Yaş	4-6 Yaş	7-9 Yaş	10+ Yaş			
Yönelme Nedenleri							
Ailemin etkisi	19.4	30.8	54.4	61.9	36.0	.000*	0-3, 4-6 ile 7-9, 10+
Arkadaş grubumun etkisi	32.5	57.4	55.7	49.3	8.17	.042*	0-3 ile 4-6,7-9, 10+
Beden eğitimi öğretmenimin etkisi	35.0	52.5	50.4	52.0	6.32	.097	-
Yazılı basınının etkisi	42.6	40.6	53.6	51.7	4.26	.235	-
Televizyon programlarının etkisi	44.6	52.3	43.4	51.6	1.97	.577	-
Yakın çevremdeki bir antrenörün etkisi	32.1	61.1	45.9	52.2	9.66	.022*	0-3 ile 4-6, 10+
Uğraşma Nedenleri							
Stresle başa çıkabilmek	46.5	55.2	46.8	48.8	.964	.810	-
Boş zamanları değerlendirmek	48.2	57.6	55.7	44.0	4.06	.255	-
İyi bir fiziki görünüme sahip olmak	44.0	71.2	47.3	44.8	11.0	.012*	0-3 ile 4-6, 4-6 ile 7-9, 10+
Kolayca bir arkadaş grubuna katılmak	42.4	55.2	42.0	52.1	3.58	.310	-
Başarı kazanmaktan haz almak	25.5	53.8	48.6	55.5	18.4	.000*	0-3 ile 4-6, 7-9, 10+
Beklentiler							
Maddi kazanç sağlamak	20.2	50.0	49.1	58.2	23.1	.000*	0-3 ile 4-6, 7-9, 10+
Çevremde tanınmış olmak	28.5	57.6	48.3	53.5	11.6	.009*	0-3 ile 4-6, 7-9, 10+
Antrenör olmak	23.8	61.3	58.5	49.9	18.5	.000*	0-3 ile 4-6, 7-9, 10+
Hakem olmak	26.0	64.1	63.0	46.6	21.5	.000*	0-3 ile 4-6, 7-9, 10+
Ülke düzeyinde tanınmış olmak	24.8	50.7	52.0	55.3	15.3	.002*	0-3 ile 4-6, 7-9, 10+
Milli sporcu olmak	25.4	47.3	52.1	56.0	22.2	.000*	0-3 ile 4-6,7-9, 10+

*P<.05 ** Mann-Whitney U Sd =3 N₁=16 N₂=14 N₃=19 N₄=48 N₇=97

TARTIŞMA VE SONUÇ

Karate branşındaki üniversite elit sporcuları, bu branşa yönelmelerinde ailelerinin daha etkili olduğunu belirtmiştir. Bu sonuç, Sunay ve Saracaloğlu (2003) (19) ve Alibaz ve ark. (2006)'nın (1) çalışmasındaki sonuç ile örtüşmektedir. Ailelerin spor kültürünün olması, sporun yararları konusunda bilgi sahibi olması, aile bireylerini spor yapması konusunda desteklemesi bireyi yönlendirmede çok etkilidir.

Üniversite elit sporcuları, karate branşına yönelmelerinde beden eğitimi öğretmeni ve yazılı basınının etkisinin yok denecek kadar az olduğunu belirtmiştir. Bayraktar ve Sunay'ın (2007) (3) çalışmasında ise beden eğitimi öğretmenini voleybol branşına yönlendirmede etkili olduğu saptanmıştır. Çalışmamızda karate branşına yönlendirmede beden eğitimi öğretmenin etkisinin az olduğunun saptanması bu sonuç ile çelişir

görülmektedir. Bu durum karate branşının bireysel bir branş olması, okullarda takım sporu olan voleybolun daha çok öne çıkması ve beden eğitimi öğretmenleri arasında karate sporu yapanların az olması sonucu ortaya çıkmış olabilir. Yazılı basınının spora yönlendirmede etkisinin az olması, basınının spor branşlarının yaygınlaşması ve tanıtılmasına yönelik yayın yapmamasından kaynaklanmış olabilir.

Sporcular, karate branşı ile uğraşma nedenleri arasında başarı kazanmaktan haz almayı önemli neden olarak belirtirken, kolayca bir arkadaş grubuna katılmayı önemsiz neden olarak belirtmiştir. Benzer sonuçlar Sunay ve Saracaloğlu (2003) (19), Alibaz ve ark. (2006)(1) ve Bayraktar ve Sunay'ın (2007) (3) ve Şimşek ve Gökdemir'in (2006)(16) çalışmalarında da elde edilmiştir. Sporcular karate branşından beklentileri arasında milli sporcu olmayı önemli beklenti olarak belirtirken, hakem olmayı önemsiz beklenti olarak belirtmiştir.

Alibaz ve ark. (2006) (1) ile Sunay ve Saracaloğlu'nun (2003) (19) çalışmalarında da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Özdiñç'in (2005) (12) çalışmasında ise üniversite öğrencileri sağlıklı olmak için spor yapmayı en önemli amaç olarak belirtmişlerdir.

Üniversiteli erkek karate sporcularının karate branşı ile uğraşma nedenlerinden, iyi bir fiziki görünüme sahip olma ve kolayca bir arkadaş grubuna katılma isteği bayan sporculara göre daha yüksek bulunmuştur. Üniversiteli bayan karate sporcularının karate branşından maddi kazanç sağlama beklentisi, erkek sporculara göre daha yüksek bulunmuştur. Bayraktar ve Sunay'ın (2007) (3) çalışmasında ise erkek voleybolcuların bayan voleybolculara göre daha yüksek maddi kazanç sağlama beklentisi içinde olduğu saptanmıştır.

Milli karateci olan sporcuların, başarı kazanmaktan haz alma, maddi kazanç sağlama ve ülke düzeyinde tanınmış olma beklentisinin, milli olmayan sporculara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Benzer

sonuçlar Alibaz ve ark. (2006)'nın (1) çalışmasında bulunmuştur. Milli sporcular yeteneklerini ispatlamış sporculardır. Bu anlamda beklentilerinin milli sporcu olmayanlara göre yüksek olması normaldir.

Karate branşına yönelmede arkadaş grubunun etkisi, uzun süre karate sporu ile uğraşan sporcularda, daha az süre uğraşanlara göre, yüksek bulunmuştur. Arkadaş grubu etkisinin spor branşı ile uğraşmada devamlılığı sağladığı söylenebilir. Karate branşı ile uğraşılan süre arttıkça sporcunun, maddi kazanç sağlama, çevresinde tanınmış olma, antrenör olma, hakem olma ve ülke düzeyinde tanınmış olma, başarı kazanmaktan haz alma ve milli sporcu olma isteğinin arttığı saptanmıştır. Spora verilen emek arttıkça sporcunun branşından beklentisi de artmaktadır. Spor yapılan süre arttıkça sporcunun yeni bir meslek edinmesi zorlaşmakta, aynı zamanda branşı ile ilgili bilgi ve tecrübesi artmakta, o branş kişinin maddi ve manevi kazanç sağlayacağı bir alan haline gelmektedir.

KAYNAKLAR

- 1-Alibaz, A., Gündüz, N., Şentuna, M. 'Türkiye'de Üst Düzey Taekwando, Karate ve Kick-Boks Sporcularının Bu Spor Branşına Yönelmelerinde Teşvik Eden Unsurlar, Yapma Nedenleri ve Geleceğe Yönelik Beklentileri', Spormetre, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 4(III), 91-102 2006.
- 2-Anonim, Türkiye Karate Federasyonu. 2008 Yılı Sporcu, Antrenör, Hakem, Faal İl, Kulüp Sayıları, Karate-Do'nun Gelişimi. Ankara, 2008.
- 3-Bayraktar, B., Sunay, H. "Türkiye'de Elit Bayan ve Erkek Voleybolcuların Spora Başlamasına Etki Eden Unsurlar ve Spordan Beklentileri", Ankara Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Spormetre, 5(II), 63-72, 2007.
- 4-Büyüköztürk, Ş. Veri Analizi el Kitabı, Pegem A Yayıncılık, s. 118, Ankara, 2002.
- 5-Erkal, M., Sosyolojik Açıdan Spor. Mili Eğitim yayınevi, s. 57. Ankara, 1986.
- 7-Erkal, E., M., Güven, Ö., Ayan, D. Sosyolojik Açıdan Spor. Der Yayınları, s.139-146, İstanbul, 1998.
- 8-Fejgin, N. "Participation in High School Competitive Sport: A Subversion of School Mission or Contribution to Academic Goals", Contemporary Issue in Sport of Sociology, Ed. Yiannakis, A., Melnick, M., Human Kinetics, s.95, 96. United States, 2001.
- 9-Field, A. Discovery Statistic Using SPSS, Sage Publication, s.640, London, 2005.
- 10-Kılıçgil, E. Sosyal Çevre Spor İlişkileri, Bağırhan Yayınevi, 158-161, Ankara, 1998.

- 11-Mirzeoğlu, N. (2003). "Meslek Seçimi ve Spor Bilimlerinde Meslek Alanları". Editör: N., Mirzeoğlu, Spor Bilimine Giriş. Bağırhan Yayınevi, s.99-110, Ankara. 2003.
- 12-Özdiñç, Ö. "Çukurova Üniversitesi Öğrencilerinin Sporun ve Spora Katılımın Sosyalleşmeyle İlişkisi Üzerine Görüşleri", Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, III(2), 77-84, 2005.
- 13-Pallant, J. (2005) SPSS, Survival Manual, Open University Press, s.92, Newyork, 2005.
- 14-Sipahi, B., Yurtkoru, E.S. Sosyal Bilimlerde Spss ile Veri Analizi, Beta Yayınevi, s.80, İstanbul, 2007.
- 15-Siedentop, D. Introduction to Physical Education, Fitness, and Spor, McGraw Hill, s. 9, Boston, 2007.
16. Şimşek, D., Gökdemir, K. "Ortaöğretimde Atletizm Yapan Sporcu Öğrencilerin Atletizm Branşına Yönelme Nedenleri". Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, IV(3), 83-90, 2006.
- 17-Yiannakis, A., Melnick, M. Contemporary Issue in Sport of Sociology, Human Kinetics, s.91. United States, 2001.
- 18-Coakley, J. Sport In Society. Mc Graw Hill, s. 82,83, Boston, 2001.
- 19-Sunay, H., Saracaloğlu, A.S. "Türk Sporcusunun Spordan Beklentileri ile Spora Yönelen Unsurlar", Ankara Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Spormetre, 2(II), 43-48, 2003.
- 20-Tavşancıl, E. (2006) Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi, Nobel Yayınevi, s.149, Ankara, 2006.